

Számítógépes Hálózatok

7. Előadás: Hálózati réteg

Based on slides from **Zoltán Ács ELTE** and D. Choffnes Northeastern U., Philippa Gill from StonyBrook University , Revised Spring 2016 by S. Laki

Hálózati réteg

2

- Szolgáltatás
 - ▣ Csomagtovábbítás
 - ▣ Útvonalválasztás
 - ▣ Csomag fragmentálás kezelése
 - ▣ Csomag ütemezés
 - ▣ Puffer kezelés
- Interfész
 - ▣ Csomag küldése egy adott végpontnak
- Protokoll
 - ▣ Globálisan egyedi címeket definiálása
 - ▣ Routing táblák karbantartása
- Példák: Internet Protocol (IPv4), IPv6

Forgalomirányító algoritmusok

3

DEFINÍCIÓ

A hálózati réteg szoftverének azon része, amely azért a döntésért felelős, hogy a bejövő csomag melyik kimeneti vonalon kerüljön továbbításra.

- A folyamat két jól-elkülöníthető lépésre bontható fel:
 1. Forgalomirányító táblázatok feltöltése és karbantartása.
 2. Továbbítás.

ELVÁRÁSOK

helyesség, egyszerűség, robosztusság, stabilitás, **igazságosság**, **optimalitás** és hatékonyság

ALGORITMUS OSZTÁLYOK

1. Adaptív algoritmusok
 - A topológia és rendszerint a forgalom is befolyásolhatja a döntést
2. Nem-adaptív algoritmusok
 - offline meghatározás, betöltés a router-ekbe induláskor

Forgalomirányító algoritmusok

4

KÜLÖNBSÉGEK AZ EGYES ADAPTÍV ALGORITMUSOKBAN

1. Honnan kapják az információt?
 - szomszédok, helyileg, minden router-től
2. Mikor változtatják az útvonalakat?
 - meghatározott másodpercenként, terhelés változásra, topológia változásra
3. Milyen mértékeket használnak az optimalizáláshoz?
 - távolság, ugrások (*hops*) száma, becsült késleltetés

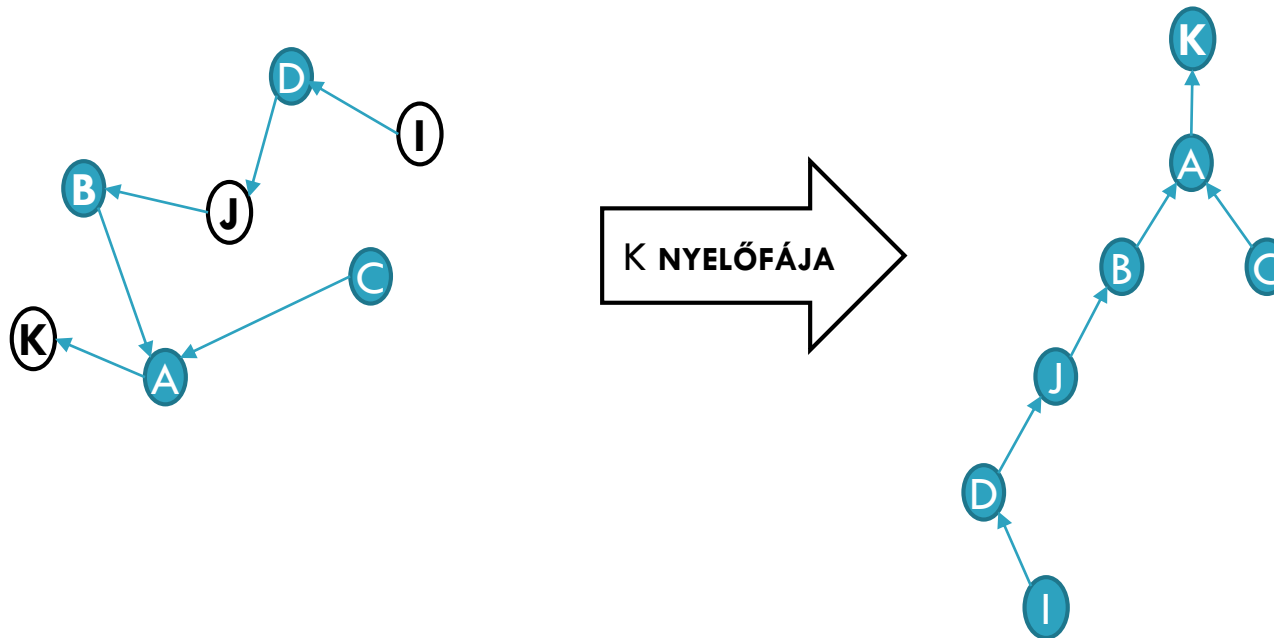
Optimalitási elv

5

Ha J router az I router-től K router felé vezető *optimális útvonalon* helyezkedik el, akkor a J -től a K -ig vezető útvonal ugyanerre esik.

■ Következmény

Az összes forrásból egy célba tartó optimális utak egy olyan fát alkotnak, melynek a gyökere a cél. Ezt nevezzük *nyelőfának*.

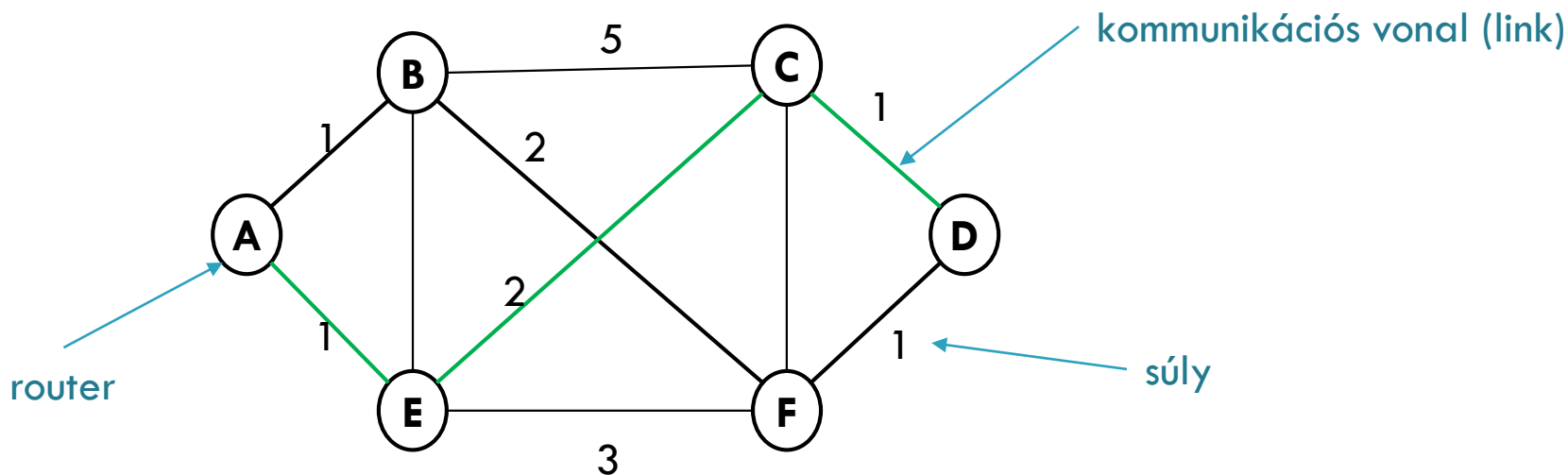
Legrövidebb út alapú forgalomirányítás

6

ALHÁLÓZAT REPRESENTÁCIÓJA

Az alhálózat tekinthető egy gráfnak, amelyben minden router egy csomópontnak és minden él egy kommunikációs vonalnak (link) felel meg. Az éleken értelmezünk egy $w: E \rightarrow \mathbb{R}_0^+$ nem-negatív súlyfüggvényt, amelyek a legrövidebb utak meghatározásánál használunk.

- $G=(V,E)$ gráf reprezentálja az alhálózatot
- P útvonal súlya: $w(P) = \sum_{e \in P} w(e)$

Távolságvektor alapú forgalomirányítás

7

- Dinamikus algoritmusoknak 2 csoportja van:
 - ▣ távolságvektor alapú illetve (distance vector routing)
 - ▣ kapcsolatállapot alapú (link-state routing)

- **Távolságvektor alapú:** Minden router-nek egy táblázatot kell karbantartania, amelyben minden célhoz szerepel a legrövidebb ismert távolság, és annak a vonalnak az azonosítója, amelyiken a célhoz lehet eljutni. A táblázatok a szomszédoktól származó információk alapján frissítik.
 - ▣ Elosztott Bellman-Ford forgalomirányítási algoritmusként is nevezik.
 - ▣ ARPANET eredeti forgalomirányító algoritmus ez volt. RIP (Routing Information Protocol) néven is ezt használták.

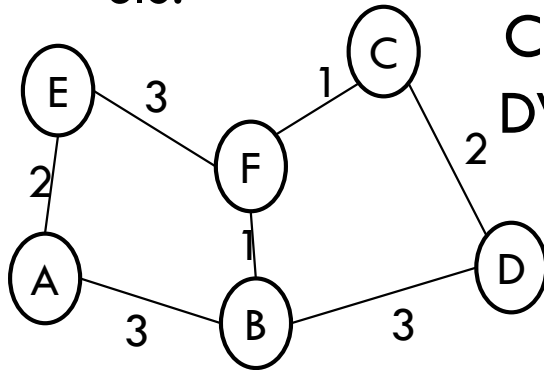
Távolságvektor alapú forgalomirányítás

Elosztott Bellman-Ford algoritmus

8

KÖRNYEZET ÉS MŰKÖDÉS

- Minden csomópont csak a közvetlen szomszédjaival kommunikálhat.
- Aszinkron működés.
- Minden állomásnak van saját távolság vektora. Ezt periodikusan elküldi a direkt szomszédoknak.
- A kapott távolság vektorok alapján minden csomópont új táblázatot állít elő.

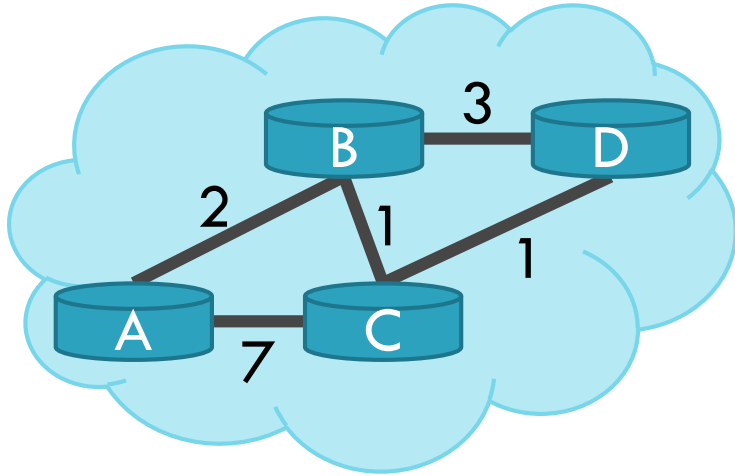
C állomás
DV táblája

Cél	Ktsz.
A	5
B	2
D	2
E	4
F	1

- Nincs bejegyzés C-hez
- Kezdetben csak a közvetlen szomszédokhoz van info
 - Más célállomások költsége = ∞
- Végül kitöltött vektort kapunk

Distance Vector Initialization

9

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	7	C
D	∞	

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	3	D

Node C

Dest.	Cost	Next
A	7	A
B	1	B
D	1	D

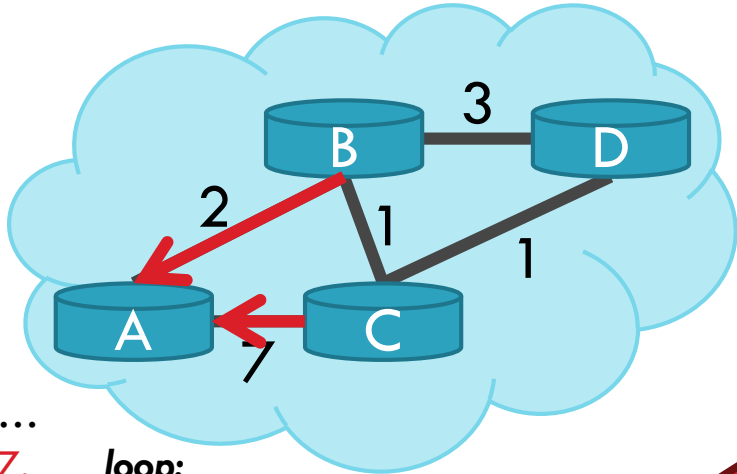
Node D

Dest.	Cost	Next
A	∞	
B	3	B
C	1	C

1. **Initialization:**
2. **for all** neighbors V **do**
3. **if** V adjacent to A
4. $D(A, V) = c(A, V);$
5. **else**
6. $D(A, V) = \infty;$
- ...

Distance Vector: 1st Iteration

10

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	3	B
D	5	B

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	2	C


```

...
7.  loop:
...
12. else if (update D(V, Y) received from neighbor V)
13.   for all destinations Y
14.     if (destination Y is not V)
15.       D(A, Y) = min(D(A, Y), D(A, V) + D(V, Y));
16.     else
17.       D(A, Y) = D(A, V);
18.   if (there is a new min. for dest. Y)
19.     send D(A, Y) to all neighbors
20. forever
    
```

$D(A, C)$

$D(A, C) = \min(D(A, C), D(A, B) + D(B, C))$

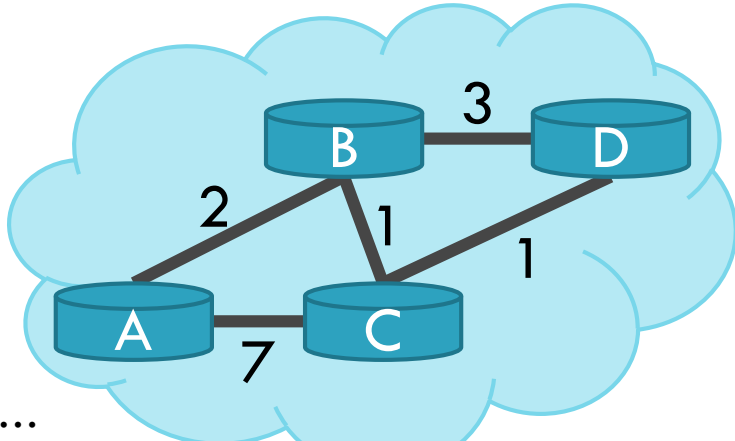
$D(A, D) = \min(D(A, D), D(A, B) + D(B, D))$
 $= \min(8, 3 + 3) = 5$

4

		Next
B	1	B
D	1	D

Distance Vector: End of 3rd Iteration

11

Node A

Dest.	Cost	Next
B	2	B
C	3	B
D	4	B

Node B

Dest.	Cost	Next
A	2	A
C	1	C
D	2	C

- Nothing changes, algorithm terminates
- Until something changes...

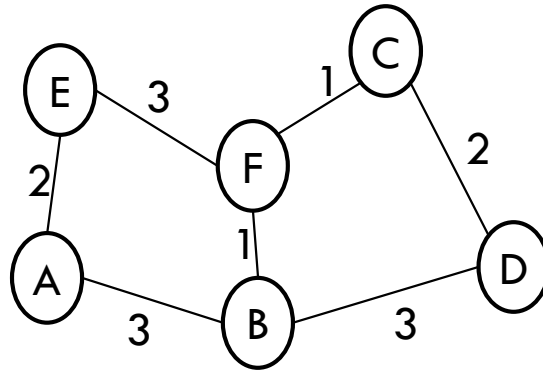
Dest.	Cost	Next
A	3	B
B	1	B
D	1	D

Dest.	Cost	Next
A	4	C
B	2	C
C	1	C

```

...
7. loop
...
12. else
13. for
14.
15.
16.
17. else
    D(A, Y) =
        min(D(A, Y),
            D(A, V) + D(V, Y));
18. if (there is a new min. for dest. Y)
19.     send D(A, Y) to all neighbors
20. forever
  
```

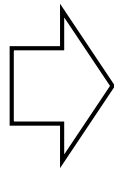
Elosztott Bellman-Ford algoritmus – példa

Becsült késleltetés A-tól kezdetben		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	∞	-
D	∞	-
E	2	E
F	∞	-

B vektora A-nak	
A	3
B	0
C	∞
D	3
E	∞
F	1

E vektora A-nak	
A	2
B	∞
C	∞
D	∞
E	0
F	3

Új becslét késleltetés A-tól		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	∞	-
D	6	B
E	2	E
F	4	B

A vektora B-nek és E-nek	
A	0
B	3
C	∞
D	6
E	2
F	4

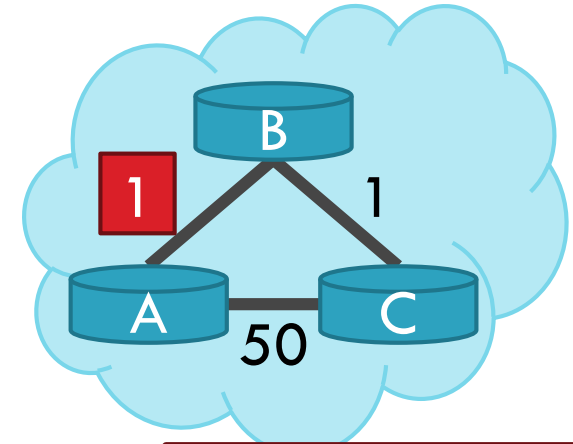

Új becslét késleltetés A-tól		
A	cost	N. Hop
B	3	B
C	5	B
D	6	B
E	2	E
F	4	B

```

7.  loop:
8.    wait (link cost update or update message)
9.    if (c(A,V) changes by d)
10.     for all destinations Y through V do
11.       D(A,Y) = D(A,Y) + d
12.     else if (update D(V, Y) received from V)
13.       for all destinations Y do
14.         if (destination Y through V)
15.           D(A,Y) = D(A,V) + D(V, Y);
16.         else
17.           D(A, Y) = min(D(A, Y), D(A, V) + D(V, Y));

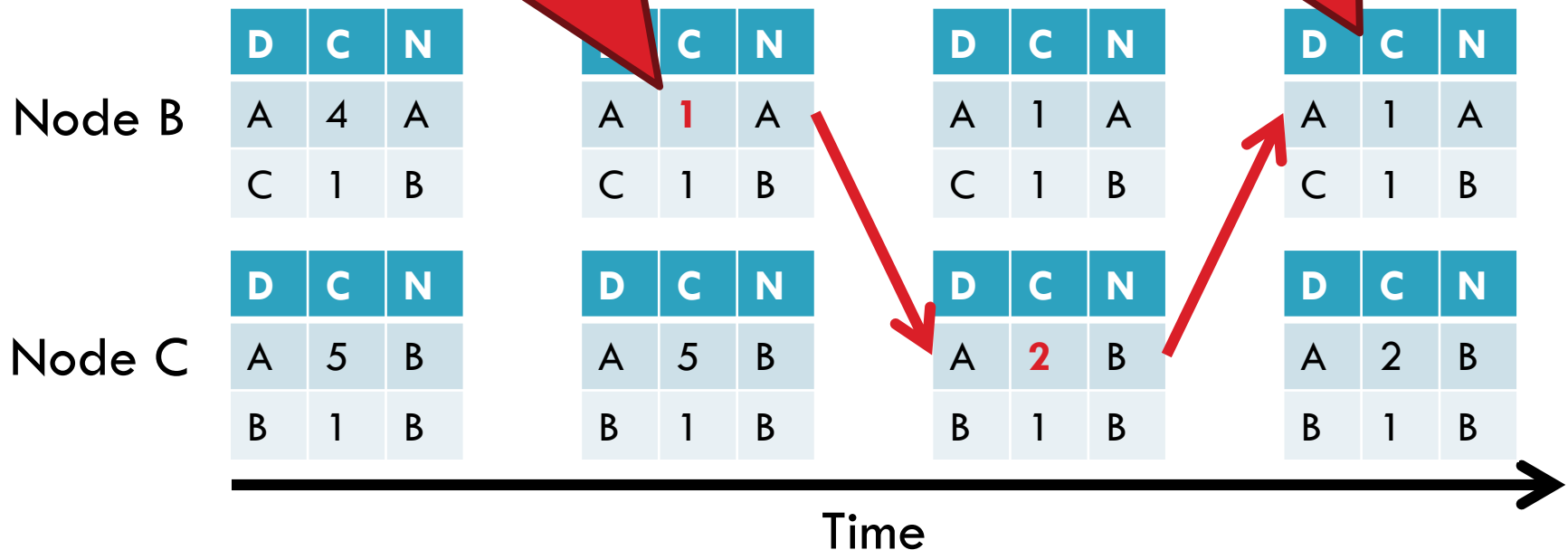
```


Link Cost
Algorithm

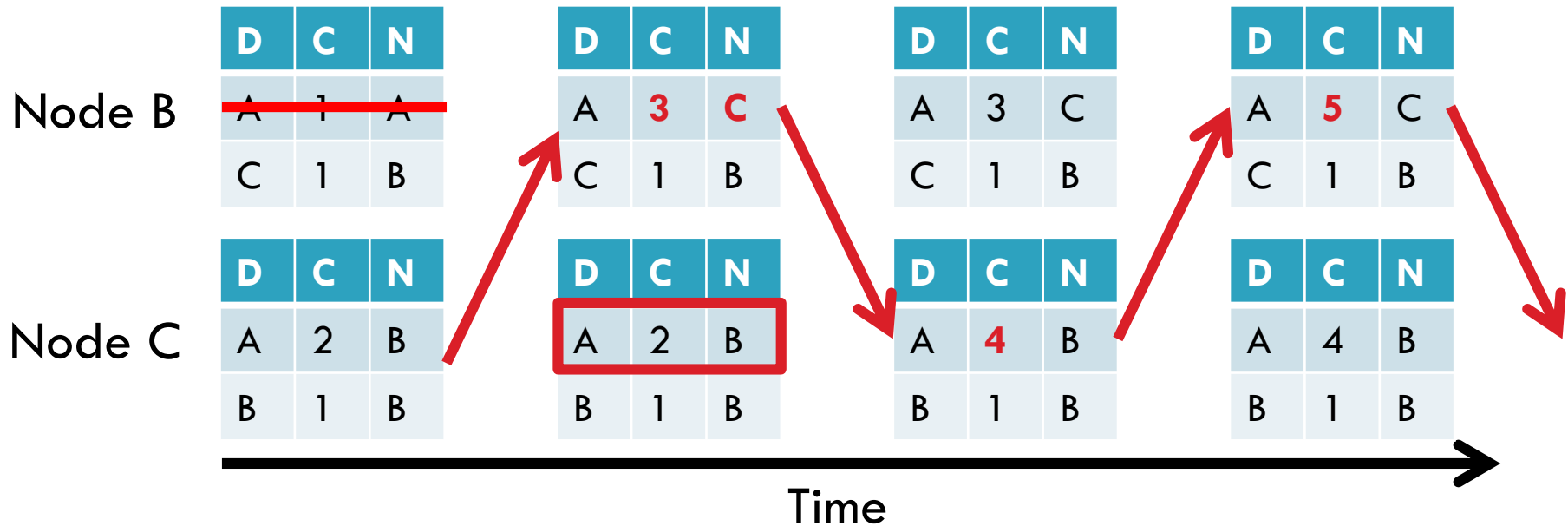
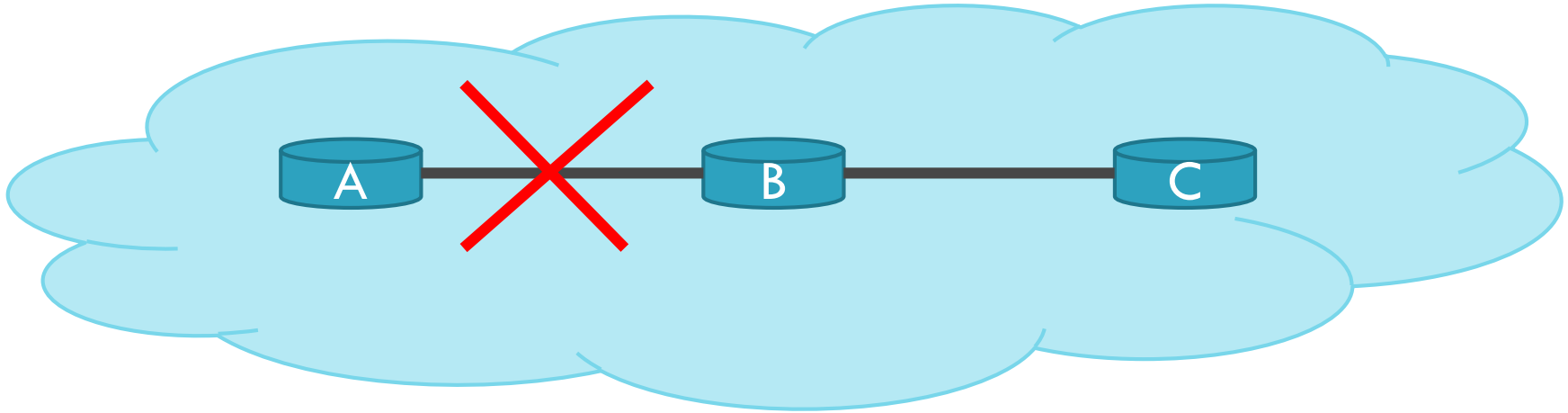
Good news travels fast

Algorithm
terminates

Távolság vektor protokoll – Végtelenig számolás problémája (count to infinity)

14

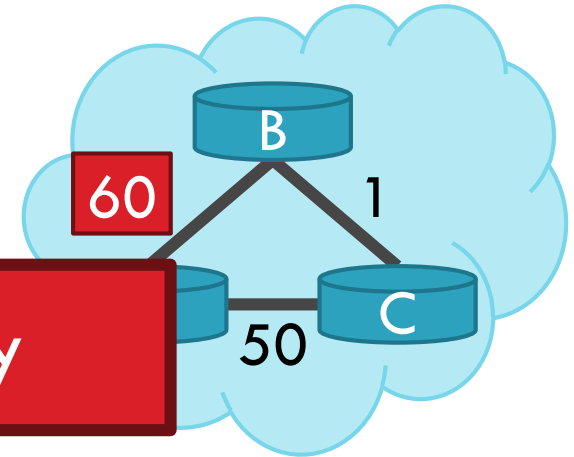

Példa - Count to Infinity Problem

15

- Node B knows $D(C, A) = 5$
- However, B does not know the path is $C \rightarrow B \rightarrow A$
- Thus, $D(B, A)$

Bad news travels slowly

Node B

D	C	N
A	4	A
C	1	B

D	C	N
A	6	C
C	1	B

D	C	N
A	6	C
C	1	B

D	C	N
A	8	C
C	1	B

Node C

D	C	N
A	5	B
B	1	B

D	C	N
A	5	B
B	1	B

D	C	N
A	7	B
B	1	B

D	C	N
A	7	B
B	1	B

Time

Elosztott Bellman-Ford algoritmus – *Végtelenig számolás problémája*

16

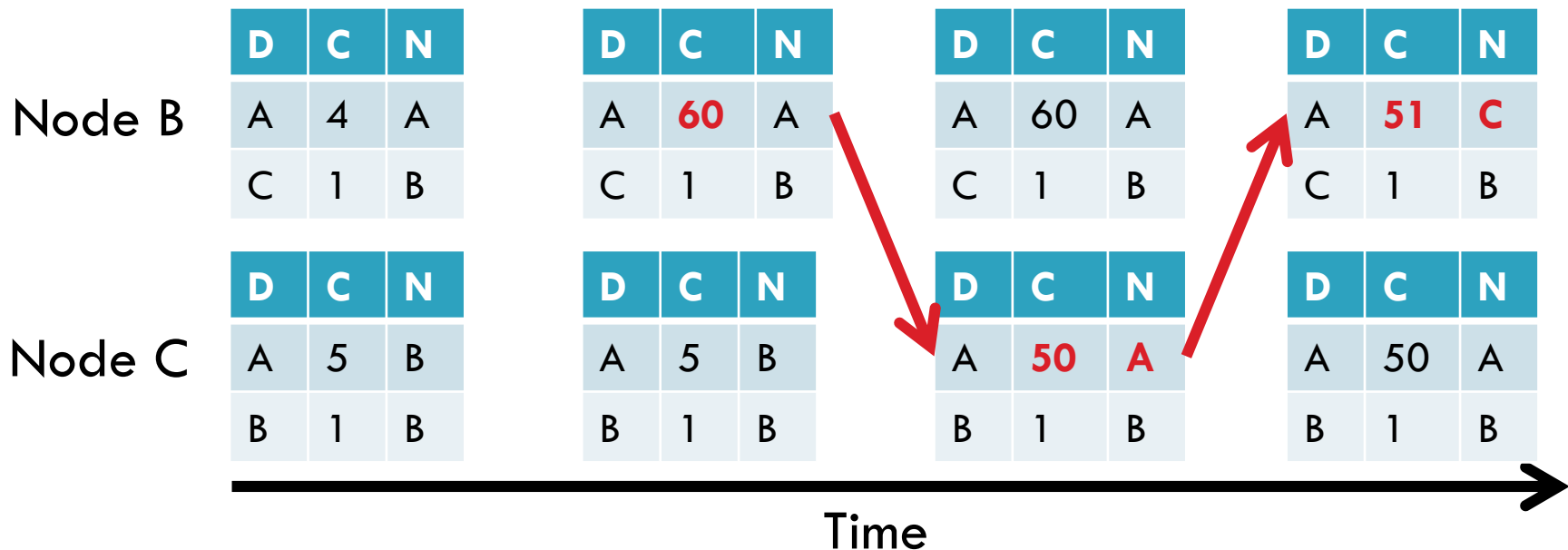
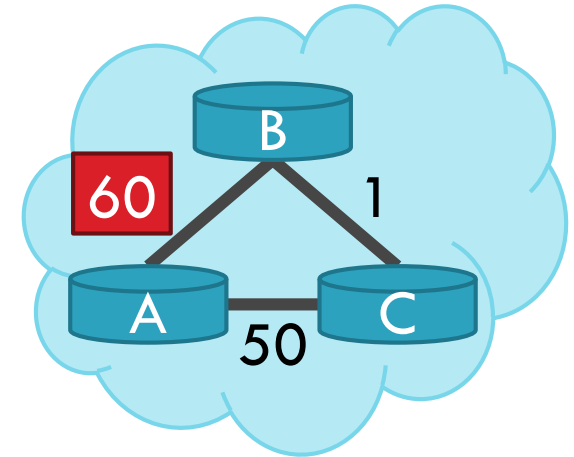
PROBLÉMA

- A „jó hír” gyorsan terjed.
- A „rossz hír” lassan terjed.
- Azaz ciklusok keletkezhetnek.
- Lehetséges megoldás:
 - ▣ **„split horizon with poisoned reverse”**: negatív információt küld vissza arról a szomszédjának, amit tőle „tanult”. (RFC 1058)

Split horizon with Poisoned Reverse

17

- Ha C B-n keresztül irányítja a forgalmat A állomáshoz
 - ▣ C állomás B-nek $D(C, A) = \infty$ távolságot küld
 - ▣ Azaz B állomás nem fog C-n keresztül irányítani az A-ba menő forgalmat

Kapcsolatállapot alapú forgalomirányítás

Link-state routing

18

MOTIVÁCIÓ

1. Eltérő sávszélek figyelembevétele.
2. Távolság alapú algoritmusok lassan konvergáltak.

AZ ALAPÖTLET ÖT LÉPÉSBŐL TEVŐDIK ÖSSZE

1. Szomszédok felkutatása, és hálózati címeik meghatározása.
2. Megmérni a késleltetést vagy költséget minden szomszédhoz.
3. Egy csomag összeállítása a megismert információkból.
4. Csomag elküldése az **összes többi** router-nek.
5. Kiszámítani a legrövidebb utat az összes többi router- hez.
 - ▣ Dijkstra algoritmusát használják.

Kapcsolatállapot alapú forgalomirányítás működése

19

1. A router beindulásakor az első feladat a szomszédok megismerése, ezért egy speciális HELLO csomag elküldésével éri el, amelyet minden kimenő vonalán kiküld. Elvárás, hogy a vonal másik végén lévő router válaszolt küldjön vissza, amelyben közli az azonosítóját (, ami globálisan egyedi!).
2. A késleltetés meghatározása, amelynek legközvetlenebb módja egy speciális ECHO csomag küldése, amelyet a másik oldalnak azonnal vissza kell küldenie. A körbeérési idő felével becsülhető a késleltetés. (Javítás lehet a többszöri kísérlet átlagából számított érték.)
3. Az adatok összegzése, és csomag előállítása a megismert információkról. A kapcsolatállapot tartalma: a feladó azonosítója, egy sorszám, egy korérték és a szomszédok listája. Minden szomszédhoz megadják a felé tapasztalható késleltetést. Az előállítás történhet periodikusan vagy hiba esemény esetén. (Un. LSA – Link State Advertishment, azaz kapcsolatállapot hírdetés)

Kapcsolatállapot alapú forgalomirányítás működése

20

4. A kapcsolat csomagok megbízható szétosztása. Erre használható az elárasztás módszere, viszont a csomagban van egy sorszám, amely minden küldésnél 1-gyel nő. A router-ek számon tartanak minden (forrás,sorszám) párt, amelyet látnak. Ha új érkezik, akkor azt küldik minden vonalon, kivéve azon, amin érkezett. A másod példányokat eldobják. A kisebb sorszámúakat elavultnak tekintik, és nem küldik tovább.

Probléma	Megoldás
Sorszámok egy idő után körbe érnek	32 bites sorszám használata
Router összeomlik	Kor bevezetése. A kor értéket másod-percenként csökkenti a router, ha a kor eléri a nullát, akkor el kell dobni.
A sorszám mező megsérül	

- **További finomítások:** tároló területre kerül először a csomag és nem a küldési sorba; nyugtázás

Kapcsolatállapot alapú forgalomirányítás működése

21

5. Új útvonalak számítása. Amint egy router a kapcsolatállapot csomagok egy teljes készletét összegyűjtötte, megszerkesztheti az alhálózat teljes gráfját, mivel minden kapcsolat képviselve van. Erre lefuttatható Dijkstra algoritmus, eredményeképp pedig megkapjuk a forgalomirányító táblát.

JELLEMZŐK

- A router-ek és a router-ek szomszédinak átlagos számával arányos tárterület kell az algoritmus futtatásához. $O(kn)$, ahol k a szomszédok száma és n a router-ek száma. Azaz nagy hálózatok esetén a számítás költséges és memória igényes lesz.
- A hardver- és szoftver-problémák komoly gondot okozhatnak. A hálózat méretének növekedésével a hiba valószínűsége is nő.

Dijkstra algoritmus (1959)

22

- Statikus algoritmus
- **Cél:** két csomópont közötti legrövidebb út meghatározása.

INFORMÁLIS LEÍRÁS

- Minden csomópontot felcímkézünk a forrás csomóponttól való legrövidebb ismert út mentén mért távolságával.
 - ▣ Kezdetben a távolság végtelen, mivel nem ismerünk útvonalat.
- Az algoritmus működése során a címkék változhatnak az utak megtalálásával. Két fajta címkét különböztetünk meg: ideiglenes és állandó. Kezdetben minden címke ideiglenes. A legrövidebb út megtalálásakor a címke állandó címkévé válik, és továbbá nem változik.

Dijkstra algoritmus pseudo-kód

23

Dijkstra(G, s, w)

Output: egy legrövidebb utak fája $T=(V, E')$ G -ben s gyökérrel

```
01  $E' := \emptyset$ ;  
02  $ready[s] := true$ ;  
03  $ready[v] := false; \forall v \in V \setminus \{s\}$ ;  
04  $d[s] := 0$ ;  
05  $d[v] := \infty; \forall v \in V \setminus \{s\}$ ;  
06 priority_queue  $Q$ ;  
07 forall  $v \in Adj[s]$  do  
08    $pred[v] := s$ ;  
09    $d[v] := w(s, v)$ ;  
10    $Q.Insert(v, d[v])$ ;
```

INICIALIZÁCIÓS FÁZIS

```
11 od  
12 while  $Q \neq \emptyset$  do
```

```
13    $v := Q.DeleteMin()$ ;  
14    $E' := E' \cup \{(pred[v], v)\}$ ;  
15    $ready[v] := true$ ;  
16   forall  $u \in Adj[v]$  do  
17     if  $u \in Q$  and  $d[v] + w(v, u) < d[u]$  then  
18        $pred[u] := v$ ;  
19        $d[u] := d[v] + w(v, u)$ ;  
20        $Q.DecreasePriority(u, d[u])$ ;  
21     else if  $u \notin Q$  and not  $ready[u]$  then  
22        $pred[u] := v$ ;  
23        $d[u] := d[v] + w(v, u)$ ;  
24        $Q.Insert(u, d[u])$ ;  
25     fi
```

ITERÁCIÓS LÉPÉSEK

új út

```
26   od  
27 od
```

OSPF vs. IS-IS

- Két eltérő implementáció a link-state routing stratégiának

OSPF

- Cégek és adatközpontok
- Több lehetőséget támogat
- IPv4 felett
 - ▣ LSA-k IPv4 feletti küldése
 - ▣ OSPFv3 szükséges az IPv6-hoz

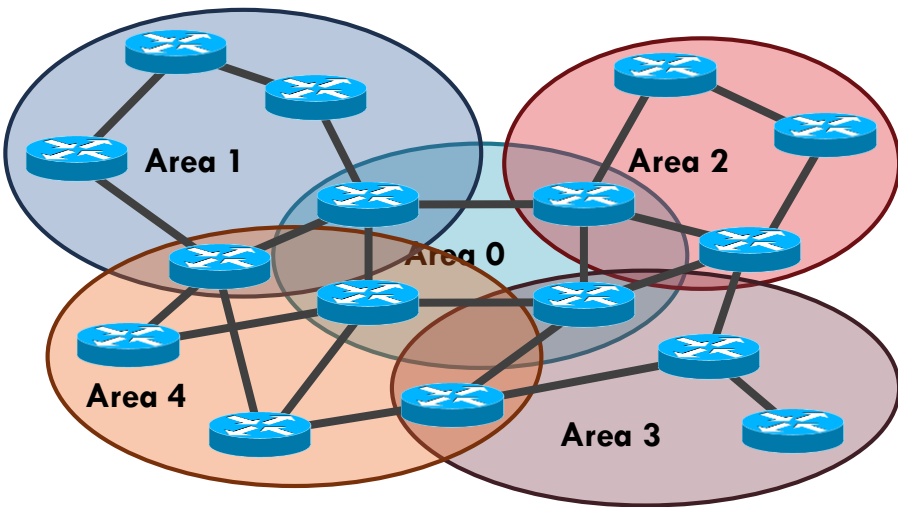
IS-IS

- Internet szolgáltatók által használt
- Sokkal tömörebb
 - ▣ Kisebb hálózati overhead
 - ▣ Több eszközt támogat
- Nem kötődik az IP-hez
 - ▣ Működik mind IPv4-gyel és IPv6-tal

Eltérő felépítés

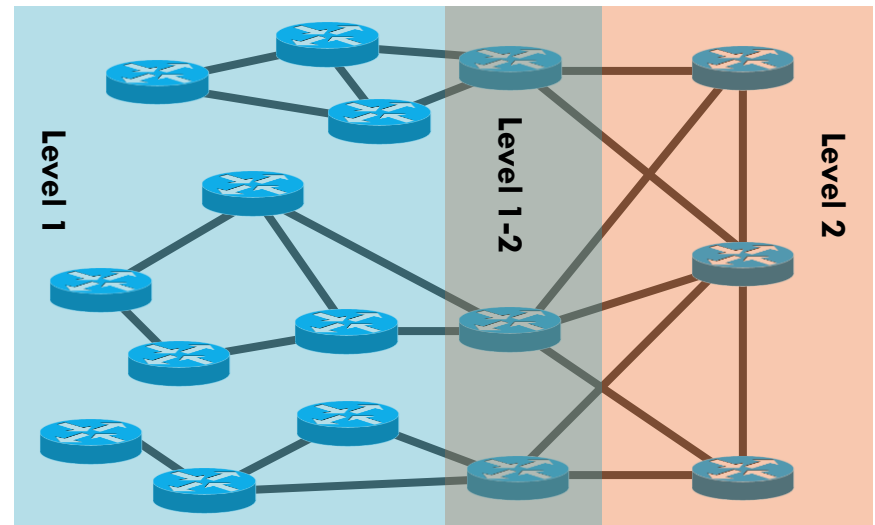
OSPF

- Átfedő területek köré szerveződik
- Area 0 a hálózat magja

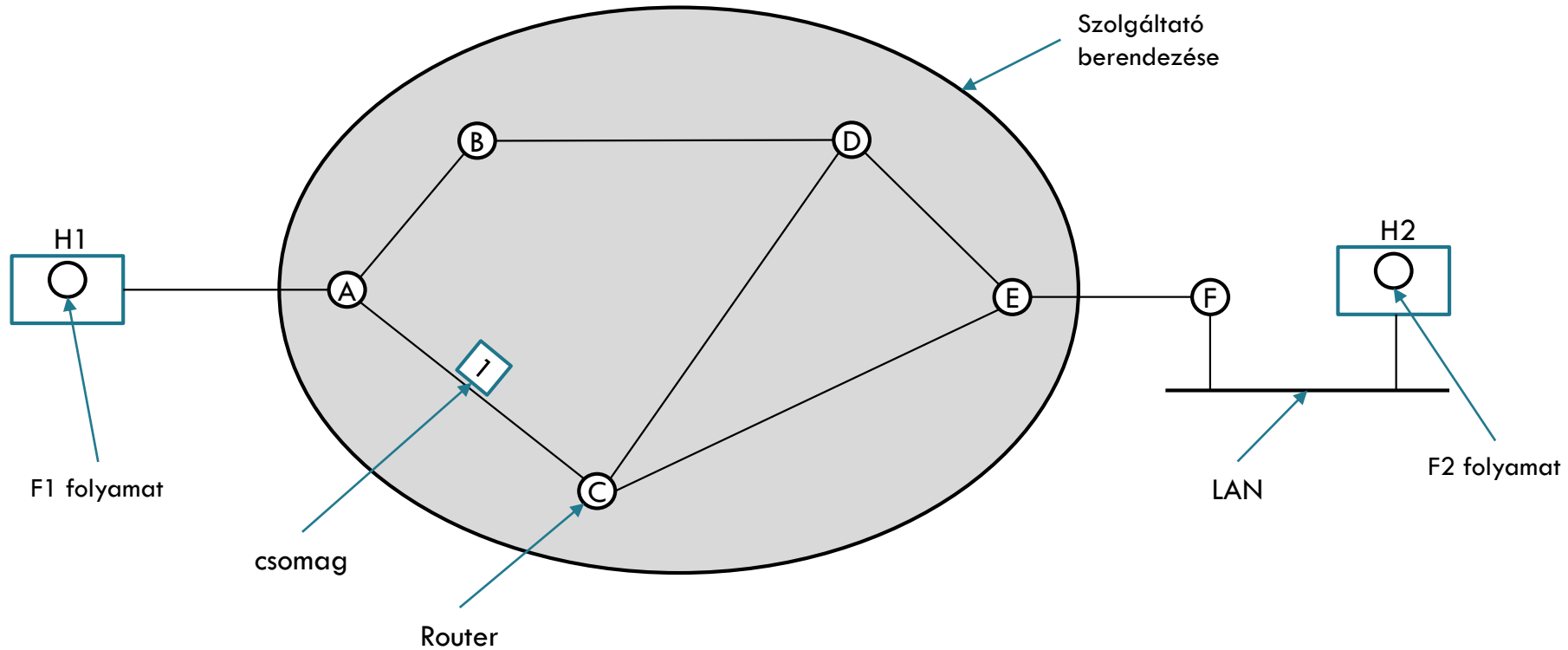
IS-IS

- 2-szintű hierarchia
- A 2. szint a gerinchálózat

Hálózati réteg protokolljai - Környezet

26

Szállítási réteg felé nyújtott szolgáltatok

27

VEZÉRELVEK

1. A szolgáltat legyen független az alhálózat kialakításától.
2. A szállítási réteg felé el kell takarni a jelenlevő alhálózatok számát, típusát és topológiáját.
3. A szállítási réteg számára rendelkezésre bocsájtott hálózati címeknek egységes számozási rendszert kell alkotniuk, még LAN-ok és WAN-ok esetén is.

SZOLGÁLATOK KÉT FAJTÁJÁT KÜLÖNBÖZTETIK MEG

- Összeköttetés nélküli szolgáltat (*Internet*)
 - datagram alhálózat
- Összeköttetés alapú szolgáltat (*ATM*)
 - virtuális áramkör alhálózat

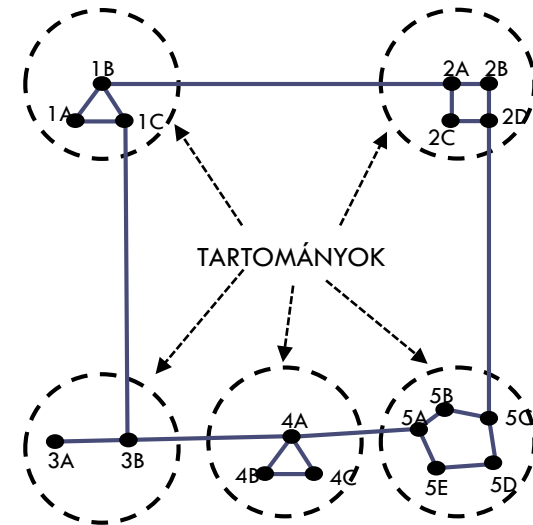
HÁLÓZATI RÉTEG — FORGALOMIRÁNYÍTÁS

Hierarchikus forgalomirányítás

29

MOTIVÁCIÓ

- A hálózat méretének növekedésével a router-ek forgalomirányító táblázatai is arányosan nőnek.
 - A memória, a CPU és a sávszélesség igény is megnövekszik a router-eknél.
- Ötlet: telefonhálózatokhoz hasonlóan hierarchikus forgalomirányítás alkalmazása.

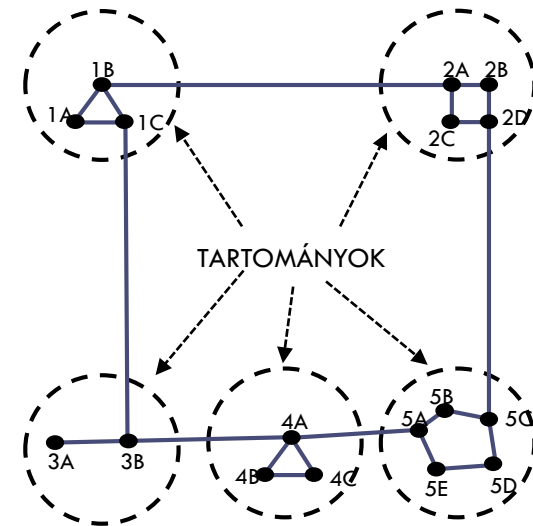

Hierarchikus forgalomirányítás

30

JELLEMZŐK

- A router-eket tartományokra osztjuk. A saját tartományát az összes router ismeri, de a többi belső szerkezetéről nincs tudomása.
- Nagy hálózatok esetén többszintű hierarchia lehet szükséges.
- N darab router-ből álló alhálózathoz az optimális szintek száma $\ln N$, amely router-enként $e * \ln N$ bejegyzést igényel. (Kamoun és Kleinrock, 1979)

Adatszóró forgalomirányítás

31

- **Adatszórás** (vagy angolul *broadcasting*) – egy csomag mindenhová történő egyidejű küldése.
- Több féle megvalósítás lehetséges:

1. Külön csomag küldése minden egyes rendeltetési helyre

- *sávszélesség pazarlása, lista szükséges hozzá*

2. Elárasztás.

- *kétpontos kommunikációhoz nem megfelelő*

Adatszóró forgalomirányítás

32

3. **Többcélú forgalomirányítás** (vagy angolul *multidestination routing*). Csomagban van egy lista a rendeltetési helyekről, amely alapján a router-ek eldöntik a vonalak használatát, mindegyik vonalhoz készít egy másolatot és belerakja a megfelelő célcím listát.
4. **A forrás router-hez tartozó nyelőfa használata.** A feszítőfa (vagy angolul *spanning tree*) az alhálózat részhalmaza, amelyben minden router benne van, de nem tartalmaz köröket. Ha minden router ismeri, hogy mely vonalai tartoznak a feszítőfához, akkor azokon továbbítja az adatszóró csomagot, kivéve azon a vonalon, amelyen érkezett.

■ *nem mindig ismert a feszítőfa*

Adatszóró forgalomirányítás 2/2

33

5. **Visszairányú továbbítás** (vagy angolul *reverse path forwarding*). Amikor egy adatszórásos csomag megérkezik egy routerhez, a router ellenőrzi, hogy azon a vonalon kapta-e meg, amelyen rendszerint ő szokott az adatszórás forrásához küldeni. Ha igen, akkor nagy esély van rá, hogy az adatszórásos csomag a legjobb utat követte a router-től, és ezért ez az első másolat, amely megérkezett a router-hez. Ha ez az eset, a router kimásolja minden vonalra, kivéve arra, amelyiken érkezett. Viszont, ha az adatszórásos csomag más vonalon érkezett, mint amit a forrás eléréséhez előnyben részesítünk, a csomagot eldobják, mint valószínű másodpéldányt.

Többes-küldéses forgalomirányítás

34

- **Többes-küldés** (vagy angolul *multicasting*) – egy csomag meghatározott csoporthoz történő egyidejű küldése.

MULTICAST ROUTING

- Csoport kezelés is szükséges hozzá: létrehozás, megszüntetés, csatlakozási lehetőség és leválasztási lehetőség. (Ez nem a forgalomirányító algoritmus része!)
- Minden router kiszámít egy az alhálózatban az összes többi *router*et lefedő feszítőfát.
- Többes-küldéses csomag esetén az első router levágja a feszítőfa azon ágait, amelyek nem csoporton belüli hoszthoz vezetnek. A csomagot csak a csonkolt feszítőfa mentén továbbítják.

Hierarchikus forgalomirányítás IP

35

□ Hierarchikus (2 szintű)

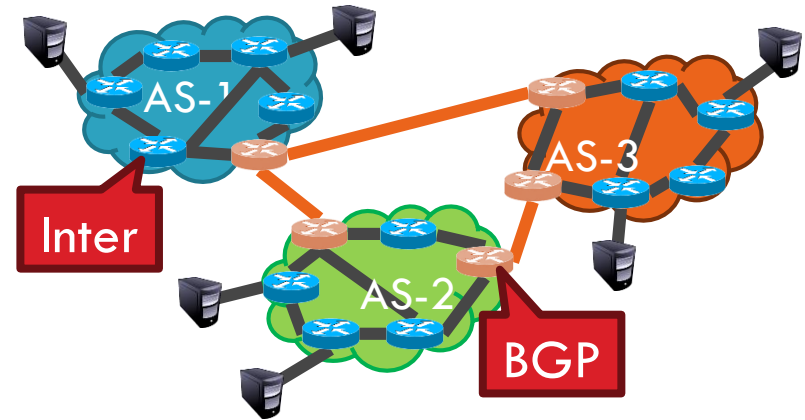
▣ AS-ek közötti:

- EGP
- Exterior Gateway Protocols
- Tartományok közötti

▣ AS-en belüli

- IGP
- Interior Gateway Protocols
- Tartományon belüli

□ AS – Autonom System – Autonóm Rendszer

Hálózati réteg az Interneten

36

- A hálózati réteg szintjén az internet autonóm rendszerek összekapcsolt együttesének tekinthető.
 - ▣ Nincs igazi szerkezete, de számos főbb *gerinchálózat* létezik.
 - ▣ A gerinchálózatokhoz csatlakoznak a területi illetve regionális hálózatok.
 - ▣ A regionális és területi hálózatokhoz csatlakoznak az egyetemeken, vállalatoknál és az internet szolgáltatóknál lévő LAN-ok.
- Az internet protokollja, az IP.

Hálózati réteg az Interneten

37

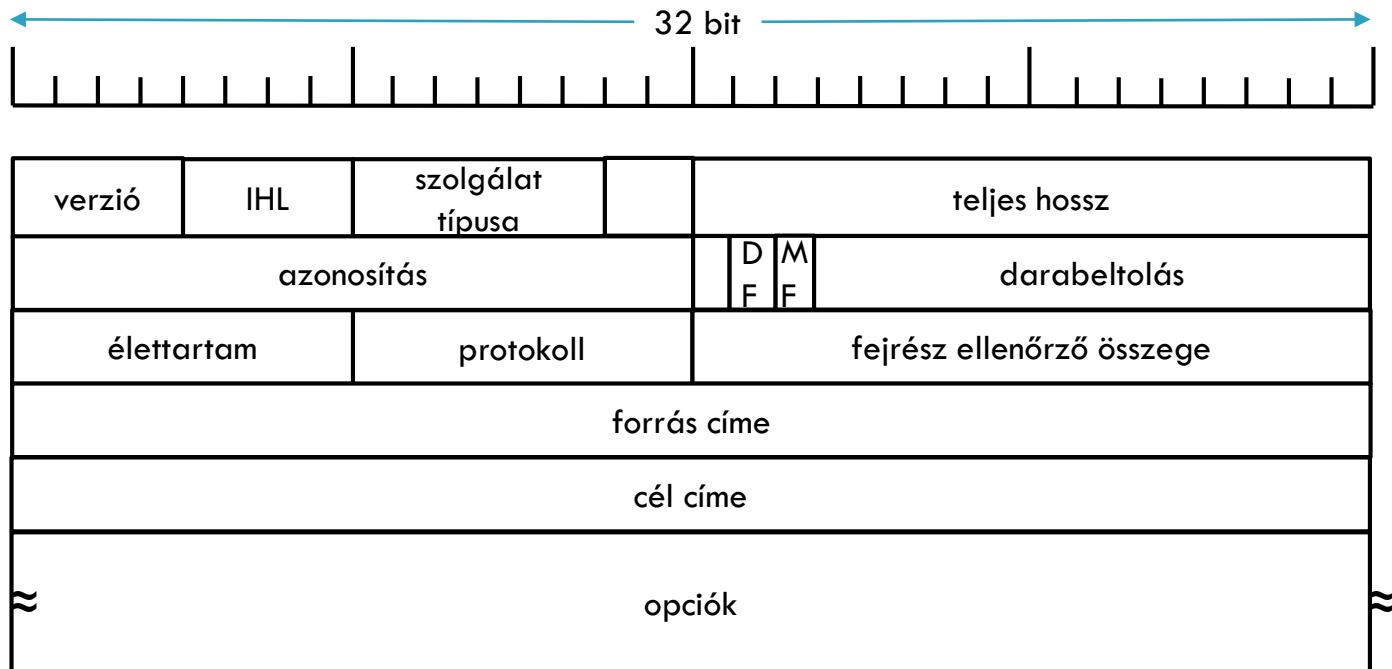
- Az Interneten a kommunikáció az alábbi módon működik:
 1. A szállítási réteg viszi az adatfolyamokat és datagramokra tördeli azokat.
 2. Minden datagram átvitelre kerül az Interneten, esetleg menet közben kisebb egységekre darabolva.
 3. A célgép hálózati rétege összeállítja az eredeti datagramot, majd átadja a szállítási rétegének.
 4. A célgép szállítási rétege beilleszti a datagramot a vételi folyamat bemeneti adatfolyamába.

HÁLÓZATI RÉTEG – CÍMZÉS

Az IPv4 fejrésze

39

Az IP fejrésze

40

- ❑ **verzió:** IP melyik verzióját használja (jelenleg 4 és 6 közötti átmenet zajlik)
- ❑ **IHL:** a fejléc hosszát határozza meg 32-bites szavakban mérve, legkisebb értéke 5.
- ❑ **szolgálat típusa:** szolgálati osztályt jelöl (3-bites precedencia, 3 jelzőbit [D,T,R])
- ❑ **teljes hossz:** fejléc és adatrész együttes hossza bájtokban
- ❑ **azonosítás:** egy datagram minden darabja ugyanazt az *azonosítás* értéket hordozza.
- ❑ **DF:** „ne darabold” flag a router-eknek
- ❑ **MF:** „több darab” flag minden darabban be kell legyen állítva, kivéve az utolsót.
- ❑ **darabeltolás:** a darab helyét mutatja a datagramon belül. (elemi darab méret 8 bájt)

Az IP fejrésze

41

- **élettartam:** másodpercenként kellene csökkenteni a mező értékét, minden ugrásnál csökkentik eggyel az értékét
- **protokoll:** szállítási réteg protokolljának azonosítóját tartalmazza
- **ellenőrző összeg:** a router-eken belüli rossz memóriaszavak által előállított hibák kezelésére használt ellenőrző összeg a fejrészre, amelyet minden ugrásnál újra kell számolni
- **forrás cím és cél cím:** IP cím (később tárgyaljuk részletesen)
- **opciók:** következő verzió bővíthetősége miatt hagyták benne. Eredetileg 5 opció volt. (router-ek általában figyelmen kívül hagyják)

Címzés

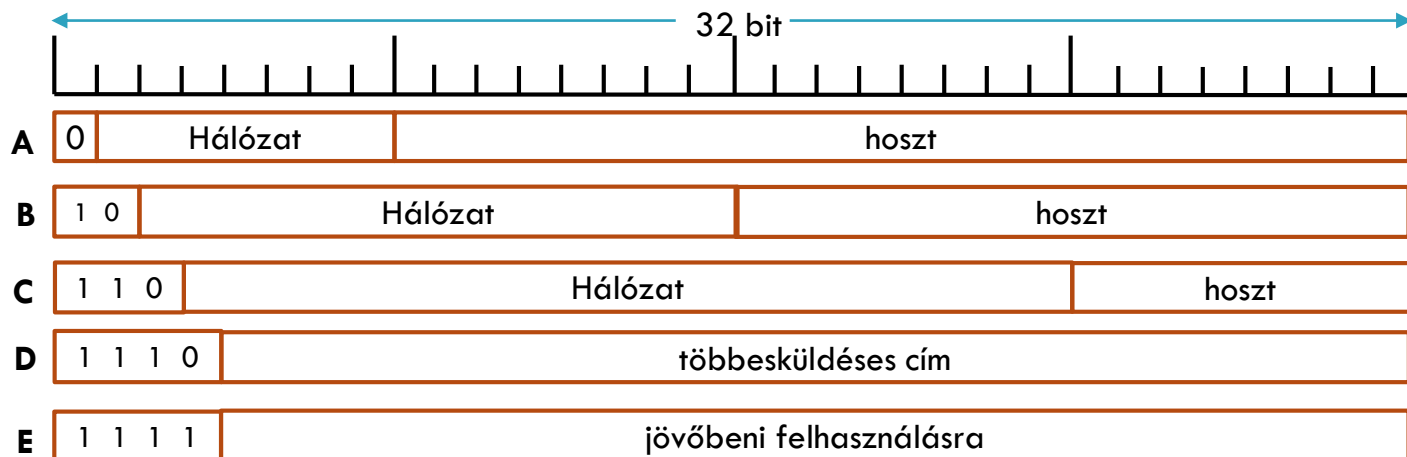
42

IP cím

43

- Minden hoszt és minden router az Interneten rendelkezik egy IP-címmel, amely a hálózat számát és a hoszt számát kódolja. (*egyedi kombináció*)
- 4 bájtban ábrázolják az IP-címet.
- Több évtizeden keresztül 5 osztályos címzést használtak: A, B, C, D és E.

IP cím

44

- Az IP-t pontokkal elválasztott decimális rendszerben írják. Például: *192.168.0.1*
- Van pár speciális cím. Lásd az alábbiakban.

0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0 0

Ez egy hoszt.

0..0	hoszt
------	-------

Ez egy hoszt ezen hálózaton.

1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1 1

Adatszórás a helyi hálózaton.

Hálózat	1..1
---------	------

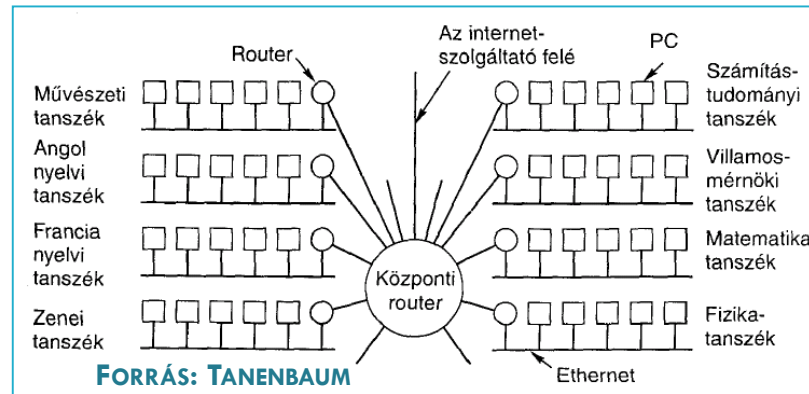
Adatszórás egy távoli hálózaton.

0 1 1 1 1 1 1 1	(bármilyen)
-----------------	-------------

Visszacsatolás.

IP cím – alhálózatok

45

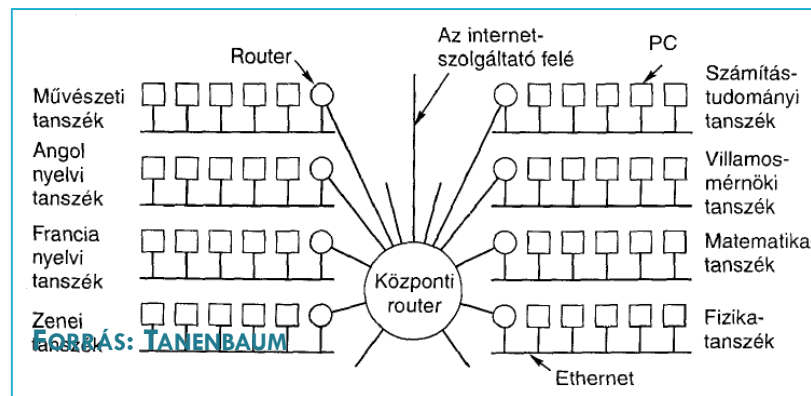
- Az azonos hálózatban lévő hosztok ugyanazzal a hálózatszámmal rendelkeznek.
- Egy hálózat belső felhasználás szempontjából több részre osztható, de a külvilág számára egyetlen hálózatként jelenik meg.
- Alhálózat (avagy angolul *subnet*)

IP cím – alhálózatok

46

AZONOSÍTÁS

- alhálózati maszk (avagy angolul *subnet mask*) ismerete kell a routernek
 - Két féle jelölés *IP-cím jellegű* vagy *a fix pozíciók száma*.
- A forgalomirányító táblázatba a router-eknél (*hálózat,0*) és (*saját hálózat, hoszt*) alakú bejegyzések.
- Ha nincs találat, akkor az alapértelmezett router felé továbbítják a csomagot.

IP cím – CIDR

47

- IP címek gyorsan fogytak. 1996-ban kötötték be a 100.000-edik hálózatot.
 - ▣ Az osztályok használata sok címet elpazarolt. (B osztályú címek népszerűsége)
- **Megoldás:** osztályok nélküli környezetek közötti forgalomirányítás (CIDR).
 - ▣ Például 2000 cím igénylése esetén 2048 méretű blokk kiadása.
- Forgalomirányítás megbonyolódik:
 - ▣ Minden bejegyzés egy 32-bites maszkkal egészül ki.
 - ▣ Egy bejegyzés inentől egy hármassal jellemezhető: (*ip-cím, alhálózati maszk, kimeneti vonal*)
 - ▣ Új csomag esetén a cél címből kimaszkolják az alhálózati címet, és találat esetén a leghosszabb illeszkedés felé továbbítják.
- Túl sok bejegyzés keletkezik.
 - ▣ Csoportos bejegyzések használata.

CIDR címzés példa

48

Mi történik, ha a router egy 135.46.57.14 IP cím felé tartó csomagot kap?

/22-ES CÍM ESETÉN

```
10001011 00101110 00111001 00001110
AND 11111111 11111111 11111100 00000000
10001011 00101110 00111000 00000000
```

Kimaszkolás eredménye

/23-ES CÍM ESETÉN

```
10001011 00101110 00111001 00001110
AND 11111111 11111111 11111110 00000000
10001011 00101110 00111000 00000000
```

- Vagyis 135.46.56.0/22-as vagy 135.46.56.0/23-as bejegyzést kell találni, azaz jelen esetben a 0.interface felé történik a továbbítás.

Cím/maszk	Következő ugrás
135.46.56.0/22	0.interface
135.46.60.0/23	1.interface
192.53.40.0/23	1.router
Alapértelmezett	2.router

CIDR bejegyzés aggregálás példa

49

- Lehet-e csoportosítani a következő bejegyzéseket, ha feltesszük, hogy a *következő ugrás* mindegyiknél az *1.router*:
57.6.96.0/21, 57.6.104.0/21, 57.6.112.0/21, 57.6.120.0/21?

```
00111001 00000110 01100 000 00000000
00111001 00000110 01101 000 00000000
00111001 00000110 01110 000 00000000
00111001 00000110 01111 000 00000000
```

- Azaz az (57.6.96.0/19, 1.router) bejegyzés megfelelően csoportba fogja a 4 bejegyzést.

Forgalomirányítási tábla példa

50

Network Destination	Netmask	Gateway	Interface	Metric
0.0.0.0	0.0.0.0	192.168.0.1	192.168.0.100	10
127.0.0.0	255.0.0.0	127.0.0.1	127.0.0.1	1
192.168.0.0	255.255.255.0	192.168.0.100	192.168.0.100	10
192.168.0.100	255.255.255.255	127.0.0.1	127.0.0.1	10
192.168.0.255	255.255.255.255	192.168.0.100	192.168.0.100	10

NAT

51

- Gyors javítás az IP címek elfogyásának problémájára. (hálózati címfordítás)

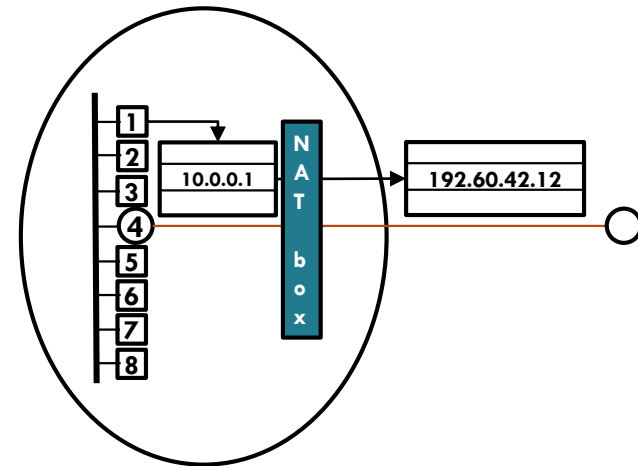
ALAPELVEK

- Az internet forgalomhoz minden cégnek egy vagy legalábbis kevés IP-címet adnak. A vállalaton belül minden számítógéphez egyedi IP-címet használnak a belső forgalomirányításra.
- A vállalaton kívüli csomagokban a címfordítást végzünk.
- 3 IP-címtartományt használunk:
 - ▣ 10.0.0.0/8, azaz 16 777 216 lehetséges hoszt;
 - ▣ 172.16.0.0/12, azaz 1 084 576 lehetséges hoszt;
 - ▣ 192.168.0.0/16, azaz 65 536 lehetséges hoszt;
- NAT box végzi a címfordítást

NAT

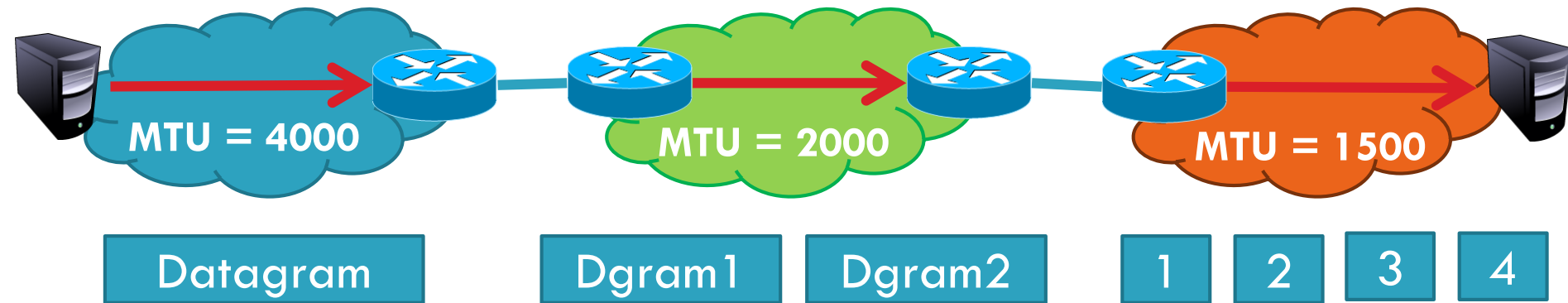
52

- Hogyan fogadja a választ?
 - ▣ A *port* mezők használata, ami mind a TCP, mind az UDP fejlécben van
 - ▣ Kimenő csomagnál egy mutatót tárolunk le, amit beírunk a *forrás port* mezőbe. 65536 bejegyzésből álló fordítási táblázatot kell a *NAT box*-nak kezelni.
 - ▣ A fordítási táblázatban benne van az eredeti IP és forrás port.
- **Ellenérvek:** sérti az IP architekturális modelljét, összeköttetés alapú hálózatot képez, rétegmodell alapelveit sérti, kötöttség a TCP és UDP fejléchez, szöveg törzsében is lehet az IP, szűkös port tartomány

IP Fragmentation – IP Fragmentáció (darabolás)

53

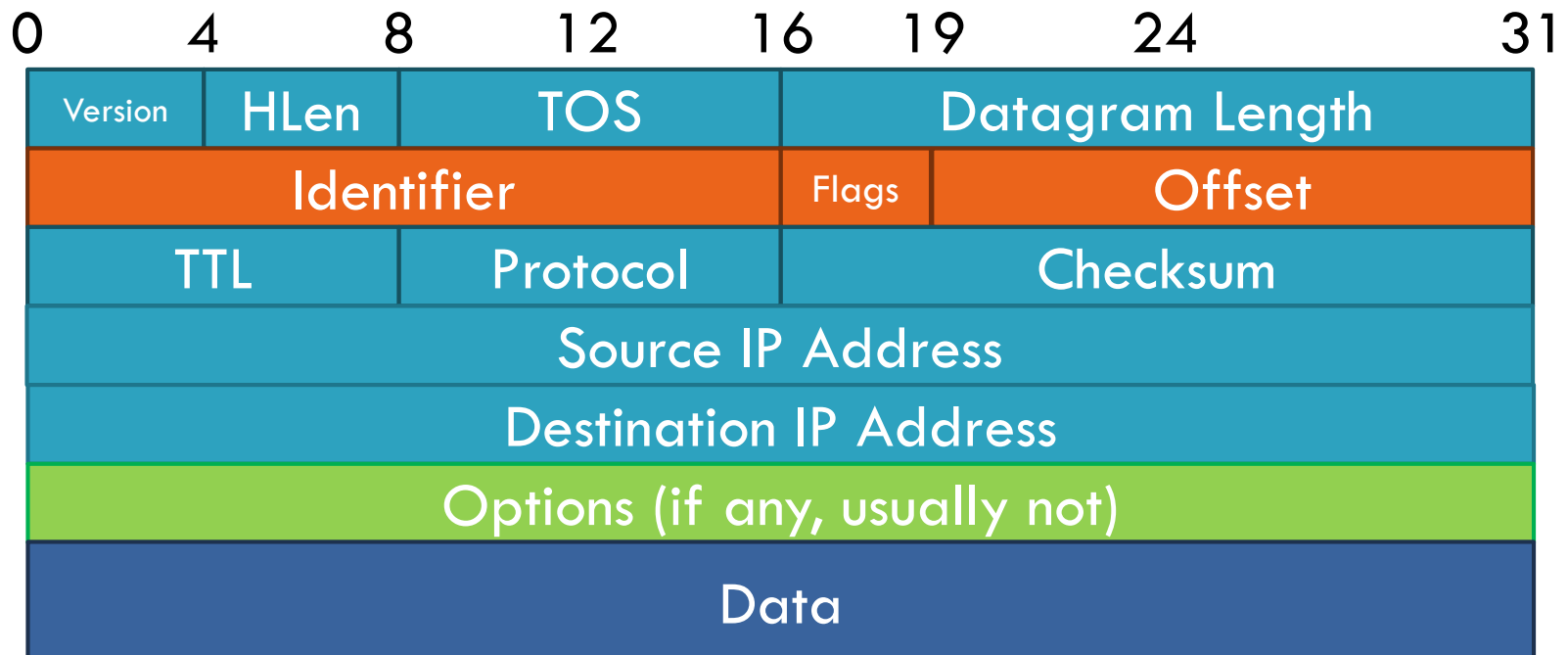

- ❑ **Probléma:** minden hálózatnak megvan a maga MTU-ja
 - ▣ MTU: Maximum Transmission Unit – lényegében a maximális használható csomag méret egy hálózatban
 - ▣ DARPA/Internet alapelv: hálózatok heterogének lehetnek
 - ▣ A minimális MTU nem ismert egy adott útvonalhoz
- ❑ **IP esetén: fragmentáció**
 - ▣ Vágjuk szét az IP csomagot, amikor az MTU csökken
 - ▣ Állítsuk helyre a darabokból a csomagot a fogadó állomásnál

IP fejléc: 2. szó

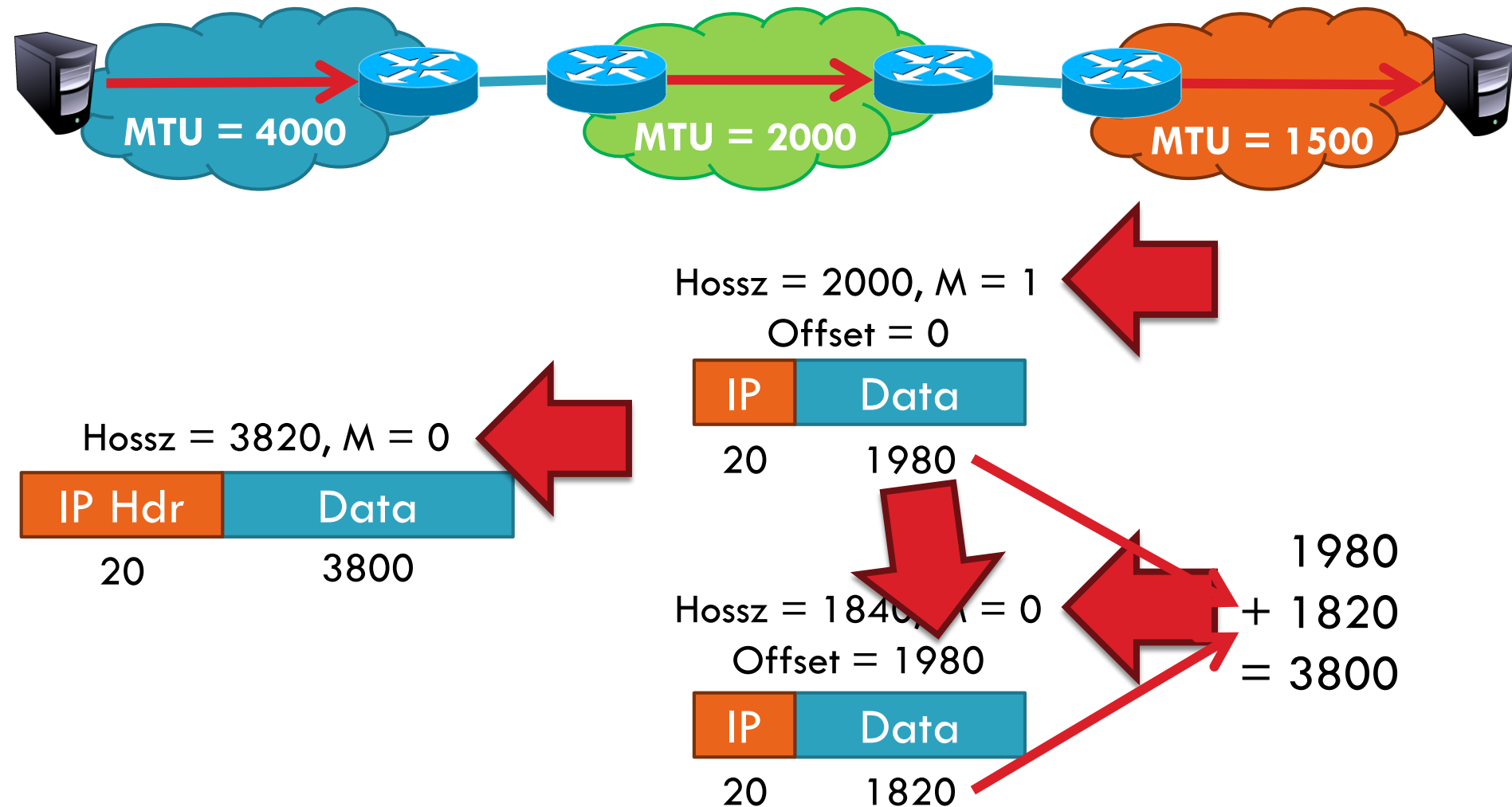
54

- ❑ Identifier (azonosító):
 - ▣ egyedi azonosító minden IP datagramhoz (csomaghoz)
- ❑ Flags (jelölő bitek):
 - ▣ M flag, értéke 0, ha ez az utolsó darab/fragment, különben 1
- ❑ Offset (eltolás):
 - ▣ A darab/fragment első bájtjának pozíciója

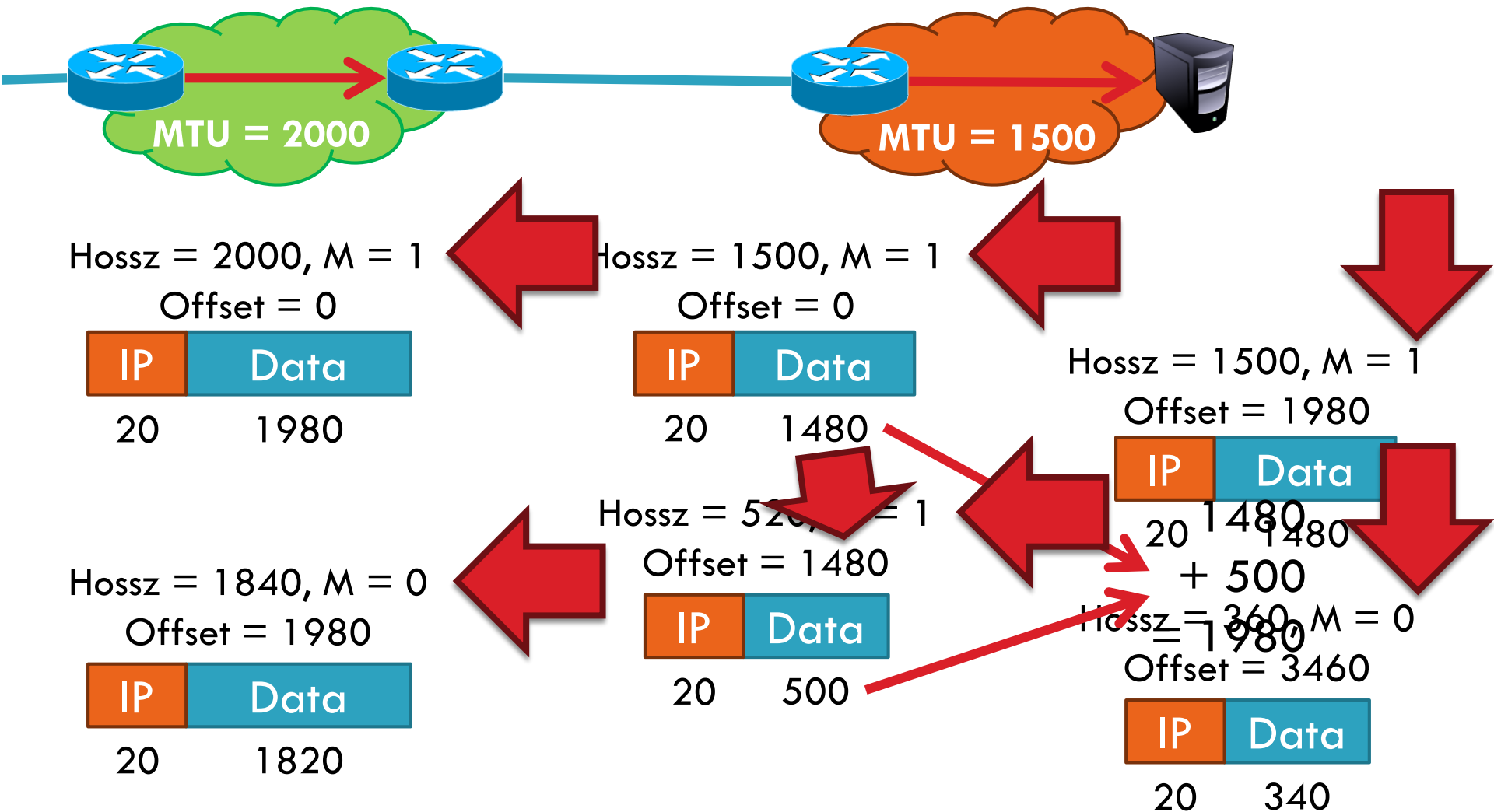
Példa

55

Példa

56

IP csomag helyreállítása

57

Hossz = 1500, $M = 1$, Offset = 0

IP	Data
20	1480

Hossz = 520, $M = 1$, Offset = 1480

IP	Data
20	500

Hossz = 1500, $M = 1$, Offset = 1980

IP	Data
20	1480

Hossz = 360, $M = 0$, Offset = 3460

IP	Data
20	340

- A végponton történik
- $M = 0$, akkor ebből a darabból tudjuk a teljes adatmennyiséget
 - ▣ $\text{Hossz} - \text{IPHDR_hossz} + \text{Offset}$
 - ▣ $360 - 20 + 3460 = 3800$
- Kihívások:
 - ▣ Nem sorrendben beérkező darabok
 - ▣ Duplikátumok
 - ▣ Hiányzó darabok
- Memória kezelés szempontjából egy rémálom...

Fragmentáció

58

□ Az Internet esetén

□ Elosztott és heterogén

- Minden hálózat maga választ MTU-t

□ Kapcsolat nélküli datagram/csomag alapú protokoll

- Minden darab tartalmazza a továbbításhoz szükséges összes információt
- A darabok függetlenül kerülnek leszállításra, akár különböző útvonalon keresztül

□ Legjobb szándék elve szerint (best effort)

- A router-ek és a fogadó is eldobhat darabokat
- Nem követelmény a küldő értesítése a „hibáról”

□ A legtöbb feladat a végpontra hárul

- Csomag helyreállítása a darabokból

Fregmantáció a valóságban

59

- ❑ A fragmentáció költséges
 - ▣ Memória és CPU költség a csomag visszaállításához
 - ▣ Ha lehetséges, el kell kerülni
- ❑ MTU felderítő protokoll
 - ▣ Csomagküldés a “don’t fragment” flag bittel
 - ▣ Folyamatosan csökkentjük a csomag méretét, amíg egy meg nem érkezik
 - ▣ Lehetséges “can’t fragment” hiba egy routertől, ami közvetlenül tartalmazza az adott hálózatban használt MTU-t
- ❑ Darabok kezelését végző router
 - ▣ Gyors, specializált hardver megoldás
 - ▣ Dedikált erőforrás a darabok kezeléséhez

Köszönöm a figyelmet!